

Óli Jacobsen

BETESDA OG KINGO

Samkoman í Betesda hevur havt eitt ógvuliga fjølbroytt virksemi. Eisini upptøku av Kingosálmum

Seinasta heyst vóru 100 ár liðin, síðani samkoman Betesda byrjaði sítt virksemi í Klaksvík. Byrjað varð í smáum, men hesi 100 árinu hevur samkoman ment seg til at vera ein týðningarmikil partur av andaliga virkseminum í Klaksvík og Føroyum.

Nógv tiltøk vóru hildin seinasta heyst í Betesda at minnst hesi 100 árinu.

Á samkomu í Betesda sunnudagin 11. februar varð lagt fram eitt minnisrit við brotum úr søguni hjá samkomuni. Her er mangt at lesa, sum ikki hevur verið so alment kend frammanundan. Tað er kent, at Jens Klæmint Isaksen og Jóan Jacob Jacobsen, báðir ættaðir av Viðareidi, vóru teir, sum tóku stig til at byggja fyrsta Betesda í 1917. Minni kent er, at Niels Holm í Havn eisini var við í hesum.

Hann var abbasonur Niels Lassen Holm, kenda prestin í Kvívík. Sum ungur plagdi hann at smíða fyrri gamla Sloan. Men tá ið hann var biðin um at smíða eitt dópskar, noktaði hann. Men kortini fór hann seinni í sama kar sum hann noktaði at smíða og gjørdist virkin í Brøðrasamkomuni, m.a. við at stuðla bygging av samkomusalum. Bestesda var ein av teimum.

John Færø hevur skrivað og ritstjórna hetta rit, sum gevur eina breiða lýsing av tí stóra virksemi, sum hevur verið og er í samkomuni.

Sangur og tónleikur

Her skal bara nevast eitt øki, og tað er sangur og tónleikur. Sangkórið var longu stovnað í 1926 og man vera elsta sangkór í landinum. Tað er stórir hópur av fólki, sum hetta sangkór hevur gleitt og framvegis gleðir um allar Føroyar.

Kórið hevur eisini verið á mongum uttanlandsferðum. Manskórið var í Danmark í 1946. Tá vóru sangir hjá teimum upptiknar á grammofonplátur. Upptøkurnar vóru gjørdar av plátufelagnum Polyphon inni í Odd Fellow Palæet. Talan er helst um fyrstu plátur, sum yvirhøvur komu út á føroyskum. Tað var sera hugnaligt hjá fólki, sum høvdu "undrið" sum kallast grammofon. Hesar plátur vóru nógv spældar bæði inni og úti, tí grammofonina kundi ein hava við sær. Hon var so smart, at

Kingosangarar í Vesturkirkjuni

henni tørvaði ikki ravmagn, hon skuldi vindast við hond.

Tey, sum eru meira tilkomin, minnst framvegis plátuna við Liggjas á Váli, sum sang "Eg eigi hirða" við orgulfylgispæli frá Theodor við Keldu.

Útgerð til grammofonplátur keypt í 1948

Í sambandi við danmarkarferðina hjá manskórinum í 1946 við „Skálanesi“ vóru teir – umframt umrøddu pláturnar, sum vóru upptiknar á Polyphon – inni á plátufelagnum Foba, har tað bar til at taka upp á plátu einsæris og fáa hana við sær.

Tað tykist, sum um at her kveiktist veruliga hugsanin um at keypa upptøkuútgerð, og peningur varð skjótt innsavnaður frá mongum brøðrum. Fyrsta tilboðið kom í mars mánaði 1947, men endaliga tilboðið frá Lyrec Elektroakustiske Apparater kom ikki fyrrenn apríl 1948 og var 13.432,66 kr. Sama árið á sumri kom upptøkuútgerðin.

Áhugavert og sera víðfevnt brævaskifti, sum fyrri tað allar mesta gekk gjøgnum Føroyabók, er hesi árinu, sum Jógvan Gerðalið hevur havt í varðveitslu, og har sæst m.a. frá felagnum Lyrec: „Det tilbudte anlæg er af den højeste Kvalitet, der kan opnaas i Dag, og vi kan anføre, at vi har haft Fornøjelsen at levere lignende Anlæg til Radiofonistationer baade her

og i Udlandet, til førende filmselskaber i Skandinavien ...“

sigur m.a.: „Vi takker for Deres brev ... Vi vil derfor meddele Dem, at vedtægterne lyder saaledes, at apparaterne kun skal bruges til kristelig brug og oplysende formaal, som er til Guds navns ære ... men da vi antager, at De kommer til at optage fra danselokaler og sportsstævner, kan det ikke lade sig gøre ...“, stendur m.a. í brævinum.

Í stívlaga 15 ár virkaði Grammofonupptøkan v/Jógvan Gerðalið, og fólkið og kór komu úr øllum landinum úr samkomum og kirkjum, og tikið varð upp á samfelagsmøtum, talur og sang. Eitt nú hevur hetta virksemi eisini havt ávisan týðning fyrri, at kingosangurin í Tjørnuvík ikki datt burtur.

Sigast má, at brøðurnir í Betesda hava verið frammarlaga í menningini eisini á tí tekniska, tað kemur týðiliga til sjóndar. Onki er at taka seg aftur í, at „Grammofonupptøkan“ hjá Jógvan Gerðalið er ein heilt serlig søga, bæði samkomu- og samfelagsliga.

Keldan til henda partin av greinini er umrødda minnisrit.

Kingosangurin

Í 2006 kom út stóra verkið hjá Marianne Clausen *Andlig Visuløg í Føroyum*. Bókin er ikki færri enn 540 síður. Útgevvari var Zakarias Wang.

Í sambandi við útgávuni var framløga í Vesturkirkjuni, har Jógvan var boðin við sum ein kelda til bókina.

Her hevði Jógvan hesa framløg-

uni, sum hann so lagaligur, sum hann altíð var, vildi lata FF-blaðið prenta. Hann greiddi frá:

Danmarkarferðin

Summarið 1946 vóru vit í Danmark við manskóri og einari kvinnurødd, kæru konu míni. Tá sungu vit á Polyfon felagnum seks sangir á tríggar plátur av tí gamla slagnum.

Harfingu vit hugskotið at keypa upptøkutól til at gera hesar plátur, sum millum onnur tjørnuvíkingar skuldu koma at gleða okkum við. Tólini fingur vit í 1948. Tey standa á Forngripasavninum har norðuri og víga um 100 pund. Í dag havi eg ein geyma til telduna, sum er 25 gramm, poti hann í harddiskin, og har er næstan øll verðin í. So nógv er eisini broytt.

Tað kann verða skoytt uppí, at henda útgerðin varð ikki nýtt til plátuútgávu, men mest at kalla sum ein bandupptakari seinni í tíðini. Fólkið komu at fáa gjørt upptøkur, sum tey so kundu hava til minnis.

Pláturnar vóru níggu í tali og tveir sálmar vóru á hvørjari. Tær vóru gjørdar í fáum eintøkum.

Ikki bara sum at siga tað at fara til Tjørnuvíkar.

Zakaris Wang spurdi, um eg kundi siga eitt sindur frá, hvussu eg fekk hugskotið at fara allan vegin til Tjørnuvíkar at fáa Kingosangarar at koma til Klaksvíkar at fáa teir at synga uppá plátu.

Tað var ikki bara sum at siga tað tá á døgum. Farast skuldi vestur um oddarnar til Tjørnuvíkar. Sigt var aftur og fram tvær ferðir. Fyrst til Tjørnuvíkar eftir sangarunum. Teir vóru meginpartin av degnum í Klaksvík at taka upp plátur, og so skuldu teir siglast heim aftur.

Hugtikin av jarðarferð

Hugskotið til hetta fingur vit ein dagin, vit vóru í Tjørnuvík og hildu kristiligt møti og hoyrdu sang, meðan vit gingu niðan túnið. Eg skilti, at hetta var ikki vanligur sálmasangur. Hetta kundi heldur líkna harmaljóði, og so var eisini.

Uppi í kirkjugarðinum vóru tey til eina jarðarferð hendan dagin, og tað var Kingo, tey sungu.

Sum smádrongur minnst eg, at menn sungu á báti, og eg minnst týðiliga eina serliga jarðarferð. Bátur róði kistuna innan av

Jógvan Gerðalið í Vesturkirkjuni